

YMPÄRISTÖVALIOKUNNAN LAUSUNTO 31/2006 vp

Hallituksen esitys valtion talousarvioksi vuodelle 2007

Valtiovarainvaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 15 päivänä syyskuuta 2006 lähettänyt hallituksen esityksen valtion talousarvioksi vuodelle 2007 (HE 122/2006 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi valtiovarainvaliokuntaan.

Eduskunnan työjärjestyksen 38 §:n 3 momentin nojalla ympäristövaliokunta on päättänyt antaa toimialaansa koskevan lausunnon talousarvioesityksestä valtiovarainvaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- budjettineuvos Pekka Pelkonen, valtiovarainministeriö
- yksikön päällikkö Petri Salo, yksikön päällikkö Tapio Wallenius ja neuvonantaja Matti Nummelin, ulkoasiainministeriö
- apulaisosastopäällikkö Pentti Lähteenoja, ylitarkastaja Esko Leinonen ja vesiylitarkastaja Leena Westerholm, maa- ja metsätalousministeriö
- teollisuusneuvos Sirkka Vilkkamo ja ylitarkastaja Mika Anttonen, kauppa- ja teollisuusministeriö
- vanhempi hallitussihteeri Juha Rossi, sosiaali- ja terveysministeriö
- kansainvälisten asiain johtaja Aira Kalela, kehittämisjohtaja Markku Tahvanainen, yli-insinööri Jorma Kaloinen, yli-insinööri Jukka Vuontela, aluehallintoneuvos Olavi Rantasääri, ylimetsänhoitaja Pirkko Isoviita ja ylitarkastaja Laura Saijonmaa, ympäristöministeriö

- johtaja Jarmo Lindén, Valtion asuntorahasto
- toimialapäällikkö Jari Mutanen, Etelä-Savon ympäristökeskus
- johtaja Harri Kallio, Hämeen ympäristökeskus
- kaupunginjohtaja Jukka Puoskari, Kalajoen kaupunki
- kunnanjohtaja Hannu Joensivu, Tuusulan kunta
- hallituksen puheenjohtaja Olli Salakka ja toiminnanjohtaja Aija Tasa, Asuntokiinteistö- ja rakennuttajaliitto ASRA ry
- johtaja Juha Ruippo, Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry
- osastopäällikkö Janne Peräkylä, Raha-automaattiyhdistys
- ympäristöasiantuntija Vesa Valpasvuo, erityisasiantuntija Eero Hiltunen ja maankäyttöinsinööri Matti Holopainen, Suomen Kuntaliitto
- toiminnanjohtaja Eero Yrjö-Koskinen, Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- pääsihteeri Anne Viita, Vuokralaisten Keskusliitto ry.

Lisäksi valiokunta on saanut seuraavien tahojen kirjalliset lausunnot:

- Uudenmaan asuntokiinteistöyhdistys ry
- Suomen korjausneuvojat ry
- Suomen ympäristökeskus
- Suomen Ammattikorkeakouluopiskelijayhdistysten Liitto - SAMOK ry.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Ympäristövaliokunta on käsitellyt ehdotusta valtion talousarvioksi oman toimialansa kannalta. Lausunnossaan valiokunta tarkastelee kolmea asiakokonaisuutta, jotka ovat asumisen edistäminen, ympäristön suojelu sekä kansainvälinen ympäristöyhteistyö ja ympäristönäkökulma kehityksessä. Lisäksi valiokunta on esittänyt eräitä yksittäisiä kannanottoja uusiutuvan energian edistämisestä, luonnon monimuotoisuuden turvaamisesta, ympäristökasvatuksesta ja -viestinnästä sekä jäteveroa koskevasta kokonaisarvioksesta.

1 Asumisen edistäminen

Yleistä

Viime vuosien aikana yleinen korkotaso on ollut matalahko, rahan saatavuus on parantunut, laina-ajat ovat pidentyneet ja kotitalouksien talouskehitys on ollut myönteinen. Tämän seurauksena asuntokysyntä ja vuokra-asumisesta omistusasumiseen siirtyminen on voimakasta. Talousarvioehdotuksessa varaudutaan siihen, että vuonna 2007 aloitetaan noin 6 500 arava-, korkotukija takauslainoitettujen asunnon rakentaminen korkotukilainoituksen osuutta lisäten ja aravalainoitusta vähentäen. Kuluvana vuonna on lokaakuuhun mennessä uustuotantona aloitettu n. 2 500 asuntoa, joten toteutuma jäänee kokonaisuutena noin 3 000 asuntoon, joista erityisryhmähankkeiden osuus on 53 %.

Valiokunta pitää myönteisenä erityisryhmähankkeiden osuuden vahvistumista ARA-tuotannossa. Valiokunta viittaa kuitenkin tarpeeseen turvata kohtuuhintaisen asumisen edellytyksiä yleensä. Pääkaupunkiseudulle ja muihin kasvukeskuksiin syntyvät palvelusektorin työpaikat edellyttävät kohtuuhintaisen asumisen järjestämistä kohtuullisella etäisyydellä työpaikasta. Vaikein tilanne on kasvukeskuksissa ja etenkin pääkaupunkiseudulla, jossa kerrostaloasunnon neliöhinta on noin kaksinkertainen muun maan keskiarvoon verrattuna. Korkeiden rakennus-

kustannusten lisäksi pula käytettävissä olevasta tonttimaasta vaikeuttaa tuotannon aloittamista ja nostaa hintoja. Vaikka asunto-olot ovat kehittyneet, tarvitaan kasvukeskuksissa edelleen kohtuuhintaista asuntotuotantoa edistäviä toimenpiteitä.

Valiokunta viittaa tässä yhteydessä myös hallituksen syksyn 2005 budjettilinjauksiin tarpeesta nopeuttaa valtion maiden saattamista asuntotuotantoon Helsingin seudulla. Maakauppoja alueen kunnille ei kuitenkaan ole syntynyt toivottulla tavalla. Valiokunta kiirehtii linjauksen mukaisia toimenpiteitä katsoen, että tämä olisi yksi parhaista käytettävissä olevista keinoista Helsingin seudun tonttipulan helpottamiseksi. Nopeuttamalla valtion omistamien maiden saattamista asuinkäyttöön sekä yleensä suunnitelmallista maankäyttöä ja maapolitiikan keinojen käyttöä edistämällä voidaan osaltaan turvata kohtuuhintaista asuntotuotantoa ja samalla elinkeinoelämän toimintaedellytyksiä, kilpailukykyä ja hyvinvointia.

Korjaus- ja energia-avustukset

Korjausrakentamisen ja asuntokannan kehittämisen tarve kasvaa väestön ikääntyessä. Talousarvioesityksessä korjaus- ja energia-avustusraha (35.30.55) on 50 milj. euroa, kun kuluvana vuonna tarkoitukseen on osoitettu 70 milj. euroa. Valiokunta esittää, että määräraha nostetaan kuluvan vuoden tasolle 70 milj. euroon, sillä ikääntyvän väestön asunto-olojen kehittäminen esteettömämmäksi ja erityisesti hissien rakentaminen on tulevaisuuden kannalta strategisesti tärkeää. Kustannussäästö on moninkertainen, jos ikääntyvä väestö voi asua kotonaan mahdollisimman pitkään.

Hissiavustusten lisäksi määrärahaa voidaan käyttää asuntojen korjaus-, energia- ja terveyshaitta-avustuksista annetun asetuksen (128/2006) mukaisesti pientalojen omistajille laiteinvestointeihin ja kaukolämmön liittymismaksuun, kun talon lämmitysjärjestelmä uusitaan asetuksen mukaisesti. Valiokunta on energia- ja ilmastonselonteosta antamassaan lausun-

nossa (YmVL 8/2006 vp) korostanut, että tuen rahoitus on turvattava erikseen, eikä sitä tule ottaa muusta asumisen energiataloudellisuutta edistävistä tuista. Määräraha-aste ei nyt riitä riivi- ja kerrostalojen energiakorjauksiin, vaikka asuinrakennuskannan energiatehokkuuden parantaminen on yksi energia- ja ilmastopolitiikan tavoitteista.

Tärkeä määrärahan käyttökohde on lisäksi asuntonsa terveyshaittojen vuoksi taloudellisiin vaikeuksiin ajautuneet perheet. Erityisesti talojen homeongelmat ovat aiheuttaneet eräissä tapauksissa kestäättömiä tilanteita. Rakentamisen laatuun, materiaalien valintaan ja energiatalouteen on jatkossa kiinnitettävä aikaisempaa enemmän huomiota terveyshaittojen ehkäisemiseksi ja ilmastopoliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Edellä esitettyyn viitaten valiokunta esittää korjaus- ja energia-avustusmäärärahan nostamista 20 miljoonalla eurolla vuoden 2006 tasolle 70 miljoonaan euroon.

Asumistuki

Valiokunta kiinnittää tässä yhteydessä huomiota myös asumistuen kohdentumisen tämän hetkisiin rakenteellisiin ongelmiin. Asumistuki on perinteisesti ollut lapsiperheiden tukijärjestelmä, mutta 1990-luvun laman seurauksena yksinäisten työttömien tukitarve koitui samalla lapsiperheiden tappioksi siten, että lapsiperheiden osuus asumistuen saajista on pudonnut 70 prosentista 40 prosenttiin. Valiokunta korostaa, että asumistuen tulisi olla asumismenojen korvaamisessa ensisijainen tukimuoto suhteessa toimeentulotukeen. Jotta tämä periaate toteutuisi, täysimääräisen tuen tulisi myös lapsiperheillä ulottua toimeentulotukitasolle. Siten täysimääräiseen asumistukeen oikeuttavia tulorajoja tulee jatkossa korottaa siten, että tuloista johtuva perusomavastuu ei ole tulotasolla, jolla on vielä toimeentulotuen tarvetta. Täysimääräisen asumistuen tasojen korjaaminen edellyttää vuositasolla noin 50 milj. euron asumistukimenojen lisäystä. Uudistuksen seurauksena toimeentulotukimenot kuitenkin pienentyisivät noin 40 %:lla uudistuksen kustannuksista. Uudistus

voidaan toteuttaa asumistuen vuotuisissa perusteissa, eikä lain muutosta tarvita.

Valiokunta pitää myönteisenä eläkkeensaajan asumistuessa hyväksyttävien asumiskustannusten enimmäismäärien tarkistusta, jolla asumiskustannusten enimmäismääriä nostetaan I ja II kuntaryhmän kunnissa 4,6 prosenttia ja 3,2 prosenttia III kuntaryhmän kunnissa. Vuositasolla tämä merkitsee 7,7 milj. euron lisäystä.

2 Ympäristön suojelu

Talousjätevesiasetuksen toimeenpano

Vuonna 2004 tuli voimaan valtioneuvoston asetus talousjätevesien käsittelystä vesihuoltolaitosten viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla, jonka tavoitteena on vesistöjen rehevöittävän ravinnekuormituksen merkittävä vähentäminen vuoteen 2014 mennessä. Jätevesijärjestelmien suunnitelmien ja rakentamisen laatu ja sen valvonta on kehittynyt myönteisesti, mutta vanhojen rakennusten kiinteistökohtaisten jätevesijärjestelmien uusiminen ei ole vielä lähtenyt käyntiin ja vaarana on töiden ruuhkautuminen siirtymäajan loppuun. Korjaus- ja energia-avustusmäärärahasta on voitu myöntää avustusta sosiaalisiin perusteisiin silloin, kun kustannukset muodostuvat kiinteistön omistajan maksukykyyn nähden kohtuuttomiksi. Avustukseen on varattu 3 milj. euroa, mutta määrästä on voitu myöntää ainoastaan 10 % erittäin kireiden tulorajojen vuoksi. Valiokunta kiirehtii asetuksen tehokasta toimeenpanoa katsoen, että avustusjärjestelmää tulee uudistaa siten, että siirtymäajan alkupäässä saatava hyöty on uusimisen lykkäämistä suurempi.

Ympäristötyöt

Talousarvioesityksessä myönnetään ympäristötyöt-momentille (35.10.77) 9 milj. euroa eli 25 % vähemmän kuin kuluvana vuonna. Menokehysuunnitelmassa tarkoitetaan vielä alentaa määräraha vuonna 2008 7,5 milj. euroon. Valiokunta kiinnittää valtiovarainvaliokunnan vakavaa huomiota määrärahan niukkuuteen, sillä määräraha on jo esitettyllä tasollaan täysin riittämätön. Määrärahan keskeisiä käyttötarkoituksia

ovat pilaantuneiden maa-alueiden kunnostaminen pohjavesien pilaantumisriskin ehkäisemiseksi sekä vesistöjen kunnostaminen ja yhdyskuntien jätevesikuormituksen vähentäminen jätevesien käsittelyä keskittämällä. Päätavoite on siten ympäristönsuojelullinen, mutta ympäristötoilla on myös työllisyyttä lisäävä vaikutus.

Suomessa on arvioitu pilaantuneiden kohteiden määräksi noin 20 000. Kokonaisrahoitustarpeeksi on arvioitu 1—1,2 miljardia euroa seuraavan 20 vuoden aikana. Vaikka suuri osa kustannuksista jää pilaajan ja alueen omistajan tai haltijan maksettavaksi, jää julkisin varoin rahoitettavaksi silti noin 300—400 milj. euroa. Kiireellistäkin kunnostusta vaativat kohteet jäävät kalleutensa vuoksi usein hoitamatta. Pilaantuneen maaperän puhdistamisvelvollisuus jää kunnalle silloin, kun kunnostusvelvollisuuden määrittäminen alueen haltijalle olisi kohtuutonta. Useissa tapauksissa valtion osallistuminen on myös vastuussa olevan kunnan talouden kannalta välttämätön edellytys kunnostukseen ryhtymiselle. Vuosittain aloitettavien hankkeiden määrä on nykyisin 300—400 ja kulut noin 50—70 milj. euroa. Valtion ympäristötyömäärärahoista pilaantuneiden alueiden kunnostamiseen on voitu käyttää vain n. 3 milj. euroa vuodessa, vuonna 2007 enää reilut 2 milj. euroa. Kunnostukseen on perusteltua osoittaa riittävästi varoja myös siksi, että pohjaveden pilaantumisesta ja raakavesivaranon tuhoutumisesta aiheutuva vahinko on usein moninkertainen.

Jätevesien käsittelyn keskittäminen isompiin, tehokkaampiin ja toimintavarmempiin yksiköihin edellyttää siirtoviemärien rakentamista. Siirtoviemäreillä mahdollistetaan myös niiden varrella olevan haja-asutuksen saaminen tehokkaan jätevedenpuhdistuksen piiriin. Haja-asutuksen jätevesikuormituksen vähentäminen on kiireellisesti tarpeen Itämeren suojelun tehostamiseksi. Määräraharave on suuri, sillä alueellisten ympäristökeskusten mukaan vuosina 2008—2011 on tarpeen käynnistää ainakin 35 uutta siirtoviemärihanketta, kun vuonna 2007 voidaan aloittaa kaksi uutta siirtoviemäriä ja kesken on 11.

Edellä olevan perusteella valiokunta esittää ympäristötyöt-määrärahan korottamista 5 miljoonalla eurolla.

Ympäristötutkimusmäärärahat

Valiokunta kiinnittää valtiovarainvaliokunnan huomiota ympäristöministeriön toimintamomentin (35.01.21 ja 35.99.22) ympäristötutkimuksen määrärahojen supistumiseen ja pitää ehdotusta tältä osin kestävämmänä, sillä suunnittelu- ja kehittämismäärärahan avulla voidaan tehostaa ympäristöpolitiikan eri toiminta-alueiden yhteiskunnallista vaikuttavuutta vahvistamalla päätöksenteon tietopohjaa ja politiikkaohjelmien valmistelua ja toimeenpanoa. Tässä yhteydessä voidaan todeta yleisemminkin, että ympäristöministeriön menokehyksen supistuminen vaikeuttaa hallinnonalan laajenevan tehtäväkentän hoitamista. Ympäristöhallinnon voimavarojen mahdollisimman tehokkaaksi suuntaamiseksi tuleekin arvioida myös hallinnon toimien vaikuttavuutta.

Ympäristötutkimusmäärärahaan tarvitaan kiireellisesti 2 miljoonan euron korotus erityisesti jätehuoltoon, ilmastopolitiikkaan, rakennusten rakenteelliseen turvallisuuteen ja biologiseen monimuotoisuuteen liittyvien selvitystarpeiden vuoksi. Jätehuollossa on useita kestävä tuotannon ja kulutuksen toimikunnan ohjelmaehdotukseen perustuvia selvitystarpeita liittyen jätteiden synnyn ehkäisemiseen, ekotehokkuuskriteerien laatimiseen, jätteiden ja luonnonvarojen tilinpidon kehittämiseen sekä tuottajavastuujärjestelmien toimivuuden ja tehokkuuden arvioimiseen. Ilmastopolitiikan vuoden 2012 jälkeiseen aikaan tulee varautua selvittämällä tulevia päästövähennystavoitteita Suomen kannalta, taakanjaon kriteereitä, hiilinieluihin liittyviä kysymyksiä sekä päästökaupan ja muiden mekanismien toimivuutta. Rakennusten rakenteelliseen turvallisuuteen liittyviä ongelmia on ilmennyt yllättäen rakennusten kattorakenteissa. Näistä riskikohteista ja tarvittavista toimenpiteistä niihin puuttumiseksi tarvitaan edelleen lisätieto. Myös luonnon monimuotoisuuden tutkimukseen, erityisesti vedenalaisen meriluonnon monimuotoisuuden kartoitukseen, tarvitaan lisära-

hoitusta. Valiokunta painottaa, että tasoltaan hyvin vaatimattomista tutkimusrahoista tinkiminen ei ole lyhyellä eikä varsinkaan pitemmällä tähtäimellä perusteltua, vaan tiedonpuute voi päinvastoin vaikeuttaa esimerkiksi rakentavaa osallistumista kansainvälisiin sopimusneuvotteluihin.

Edellä esitettyihin tutkimustarpeisiin viitaten valiokunta ehdottaa, että ympäristöministeriön toimintamomentille (35.01.21 ja 35.99.22) osoitetaan ympäristötutkimukseen 2 miljoonaa euroa lisärahoitusta.

3 Kansainvälinen ympäristöyhteistyö ja ympäristönäkökulma kehitysavussa

Kansainvälisten ympäristösopimusten rahoitus

Suomi on jäsenenä yli sadassa kansainvälisessä ympäristösopimuksessa. Keskeisimmillä sopimuksilla pyritään ilmastonmuutoksen torjumiseen, yläilmakehän otsonikerroksen suojeluun, luonnon monimuotoisuuden suojeluun, kemikaalien aiheuttamien haittojen hallintaan, merien suojeluun sekä vaarallisten jätteiden kansainvälisten siirtojen ja käsittelyn valvontaan. Tavoitteena on sopimusten välisen synergian ja yhteistyön paraneminen ja globaalin ympäristökuormituksen hallinta.

Ympäristöministeriön 1,5 milj. euron määrärahalla (35.99.66) katetaan Suomen maksuosuus kansainvälisten ympäristösopimusten budjeteissa. Useilla sopimuksilla on lisäksi vapaaehtoinen lisäbudjetti, joihin Suomi osoittaa ulkoasiainministeriön momentilta 24.99.66 noin 2,5 milj. euroa. Momentilta maksetaan myös Suomen 8 milj. euron maksuosuus maailman ympäristörahoitukseen (GEF), ja YK:n ympäristöohjelmaan on varattu 2,86 milj. euroa. Ulkoasiainministeriön momentilta tuetaan erityisesti Rion kolmea suurta sopimusta; aavikoitumis-, biodiversiteetti- ja ilmastopopimusta; sekä metäfoorumia.

Kehityksmailla on keskeinen asema globaalien ympäristöongelmien ratkaisemisessa, ja siksi on perusteltua, että ympäristökysymykset on valittu yhdeksi kehityspolitiikan prioriteeteista. Eri-

tyisesti ilmastopopimuksen jatko ja Kioton pöytäkirjan sitoumuskauden eli vuoden 2012 jälkeiset sitoumukset ja sopimuksen toimeenpano edellyttävät myös kehittyviltä mailta huomattavia ponnistuksia, kuten ympäristöhallinnon vahvistamista ja valvonnan kehittämistä. Kun kehityksmaat ovat tärkeä neuvottelukumppani useissa kansainvälisissä sopimuksissa, tulee niiden osallistumisvalmiuksia vahvistaa ja sopimusten toimeenpanoa tukea kehitysyhteistyövaroin.

Valiokunta toteaa, että kehitysyhteistyön ympäristörahoituksen suunta on laskeva, mikä on ristiriidassa Johannesburgin huippukokouksessa vuonna 2002 hyväksytyjen vuosituhattavoitteiden saavuttamisen kanssa eli poistaa äärimäinen köyhyys ja nälkä sekä taata ympäristön kestävä kehitys. Julkaisussa kansainväliset ympäristösopimukset ja Suomen kehityspolitiikka¹ todetaan, että kehitysyhteistyön ympäristörahoitus oli korkeimmillaan vuonna 2002 ja se on etenkin kahdenvälisessä ja alueellisessa yhteistyössä ollut laskussa. Myös ulkoasiainministeriön tutkimusrahoitus on ympäristön osalta selvästi pienentynyt.

Valiokunta viitaten mainitun julkaisun johtopäätöksiin katsoo, että kehityspolitiikan ympäristörahoitus tulee nostaa entiselle tasolle. Ympäristörahoituksen selvittäminen Suomen kehitysyhteistyön tilastoista on hankalaa, ja myös tähän tulisi panostaa seurannan mahdollistamiseksi. Köyhyyden vähentämisojelmia tulee kehittää niin, että köyhyyden vähentämisen tulokset ovat myös ekologisesti kestäviä, ja köyhyysohjelmiin sisältyville ympäristötoimille tulee suunnata riittävästi varoja. Myös maatason yhteistyöneuvotteluissa on tarpeen nostaa ympäristönäkökohdat ja ympäristösopimukset systemaattisesti esiin ja ottaa ympäristönäkökohtien huomioon ottaminen myös rahoituksen suuruudessa huomioon.

Valiokunta korostaa erityisesti ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi tarvittavan yhteistyön merkitystä ja rahoitustarvetta jatkossa. Suomi on sitoutunut vuonna 2001 annetussa ns. Bonnin julistuksessa tukemaan kehitysmaita niiden toi-

¹ Ulkoasiainministeriön julkaisu 2005.

missa ilmastonmuutokseen vastaamiseksi. Globaalien päästövähennystoimien edistämiseksi tarvitaan valmiutta nykyistä suurempaan tukitason.

Lähialueyhteistyö ja Pohjoisen ulottuvuuden ympäristökumppanuus

Lähialueyhteistyö on ympäristönäkökulmasta ollut hyödyllistä erityisesti Suomenlahden ja Itämeren suojelun sekä ydinturvallisuuden parantamiseksi Venäjällä ja Itä-Euroopan entisissä sosialistimaissa. Rahoituksen suunnitelmallinen väheneminen on perusteltua olosuhteiden muuttumisen ja EU:n laajenemisen johdosta. Valiokunta kuitenkin korostaa rahoituksen jatkumisen tarvetta erityisesti silloin, kun hankkeilla voidaan parantaa Itämeren ja Suomenlahden heikkoa tilaa. Kiireelliset suojelutoimenpiteet jätevesikuormituksen vähentämiseksi kaikin tavoin ovat tarpeen ja Suomen lähialueyhteistyötoimet perusteltuja myös tulevaisuudessa. Tähän työhön tarvitaan myös Venäjän vahvempaa sitoutumista.

Pohjoisen ulottuvuuden ympäristökumppanuuden avulla on saatu aikaan hyviä ympäristönsuojelutuloksia. Merkittävin pohjoisen ulottuvuuden ympäristökumppanuusrahan tuella valmistunut hanke on 200 miljoonaa euroa maksanut Pietarin lounainen jätevedenpuhdistamo, johon rahasto osallistui 5,8 milj. eurolla. Suomi avusti hanketta yhteensä 10 miljoonalla eurolla. Avustus käytettiin suomalaisiin toimituksiin. Lounainen puhdistamo on viime vuosien merkittävimpiä Itämeren alueen ympäristönsuojeluhankkeita, ja se vähentää Pietarista Suomenlahteen johdettavia käsittelemättömiä jätevesiä noin kolmanneksella.

Lähitulevaisuudessa valmistellaan ympäristökumppanuuden peruspääoman lisärahoituskierros. Valiokunta korostaa lähialueyhteistyön ja pohjoisen ulottuvuuden ympäristökumppanuushankkeiden rahoituksen turvaamisen tärkeyttä, sillä investoinnit Pietarin seudun jätevesihuoltoon ovat kustannustehokas tapa parantaa Suomenlahden tilaa ja vaatimattomalla omalla lahjoitusrahalla saadaan aikaan merkittäviä kansainvälisiä rahoitusjärjestelyjä. Pietarin pohjo-

sen kokoojatunnelin rakentaminen ja kemiallinen fosforin poisto ovat Pohjoisen ulottuvuuden ympäristökumppanuuden hankkeita, joihin seuraavaksi tarvitaan kansainvälisiä rahoitusjärjestelyjä ja joihin myös Suomen apua on tarkoituksenmukaista antaa.

4 Yksittäisiä kannanottoja

Uusiutuvan energian edistäminen

Valiokunta on energia- ja ilmastoselonteosta antamassaan lausunnossa (YmVL 8/2006 vp) katsonut, että Suomen tulee panostaa uusiutuvien energioiden ja uusien teknologioiden edistämiseen aiempaa voimakkaammin, koska uusiutuvan energian edistämishjelman tavoitteita vuoteen 2005 ei ole saavutettu tilastokeskuksen vuoden 2004 ennakkotietojen mukaan aurinkolämmön ja -sähkön, tuulivoiman, vesivoiman, biokaasun, kierrätyspoltoaineiden, liikenteen biopoltoaineiden eikä kaukolämpösektorilla käytettävän bioenergian osalta. Uusiutuvien energialähteiden edistäminen edellyttäisi siten selkeitä tukipäätöksiä, kun tukitasot talousarvioehdotuksen mukaan säilyvät ennallaan.

Valiokunta kiinnittää huomiota siihen, että asianmukaisen tuuliatlaksen käytettävissä oleminen on perusedellytys tarkoituksenmukaisten tuulivoimainvestointien tekemiselle. Nykyinen atlas ei ole enää käyttökelpoinen, koska sen mittaukset on tehty liian matalalla, eivätkä tuolloiset mittausasemat anna kattavaa kuvaa tuulioiloista. Valiokunta katsoo, että tuuliatlaksen päivittämiseen tulee ryhtyä mahdollisimman pian ja sen toteuttamiseen tarvittava noin 2—3 milj. euron rahoitus tulee järjestää.

Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen

Suomi on sitoutunut Johannesburgin huippukokouksessa vuonna 2002 luonnon monimuotoisuuden vähenemisen pysäyttämiseen vuoteen 2010 mennessä. Suomessa on vuosia 1997—2005 koskevan biodiversiteettiohjelman arvioinnin myötä saatu runsaasti lisätietoa biologisen monimuotoisuuden nykytilasta ja kehityssuunnista sekä omaksuttujen toimintatapojen ja tehtyjen toimien vaikuttavuudesta. Tarve turvata

monimuotoisuutta on arvion mukaan ymmärretty, mutta ohjelman toimet eivät kuitenkaan ole kyenneet pysäyttämään tai kääntämään luonnon monimuotoisuuden kielteistä kehitystä. Tavoitteen saavuttamiseksi valmisteilla on nyt kansallinen luonnon monimuotoisuuden suojelua ja kestäväää käyttöä koskeva strategia ja toiminta-ohjelma vuosille 2006—2016.

Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelma METSO:n kokeiluhankkeet ovat osoittaneet, että vapaaehtoisuuteen perustuvat suojelukeinot ovat olleet tehokkaita ja saavuttaneet myös maanomistajien hyväksynnän. Metsäluonnon hoidon edistämisen määräraha (30.60.45) on varattu 200 000 euroa luonnonarvokaupan kokeiluun Lounais-Suomessa. Kysyntää on ollut enemmän kuin mihin määräraha on antanut mahdollisuuden. Valiokunta pitää perusteltuna kuvantyyppisen tuloksellisen ja myönteisen vastaanoton saaneen toimintamuodon jatkamista ja laajentamista luonnon monimuotoisuuden yhtenä suojelukeinona.

Ympäristökasvatus ja -viestintä

Valiokunta korostaa ympäristötietoisuuden lisäämisen ja asennemuutoksen merkitystä kestävämpien kulutustottumusten vakiinnuttamiseksi ja ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Erityisesti ilmastonmuutos merkitsee pitemmällä tähtäimellä koko yhteiskuntaa koskettavaa muutosta, joten ilmastonäkökulma on otettava osaksi kaikkea päätöksentekoa ja kannustettava kansalaisia omissa valinnoissaan kestäviin ratkaisuihin. Ympäristöjärjestöillä ja uusiutuvien energialähteiden käyttöä edistävillä järjestöillä on tässä työssä tärkeä merkitys, joka tulee ottaa määrära-

hojen jaossa huomioon. Ilmastonmuutosta ja uusiutuvia energialähteitä koskevan tiedotuksen ja ympäristökasvatuksen rahoitus tulee turvata.

Jäteverosta kokonaisselvitys

Valiokunta uudistaa vaatimuksensa jäteveron kokonaisselvityksen tekemisestä. Jäteveron tuotto ennakoidaan 57 milj. euroksi, mutta tuoton nousemisesta huolimatta aikaisempaa päätöstä jäteveron tuoton ohjaamisesta osin pilaantuneiden alueiden ja käytöstä poistettujen kaatopaikkojen kunnostamiseen ei ole tapahtunut. Valiokunta toistaa aikaisemman kantansa siitä, että jäteveron soveltamisalan laajentamismahdollisuuksia sekä teollisuuden yksityisiin kaatopaikoihin kohdistuvan ympäristöperusteisen ohjauksen riittävyttä tulee selvittää ja ohjata osa jäteveron tuotosta pilaantuneiden alueiden ja käytöstä poistettujen alueiden kunnostamiseen.

Lausunto

Lausuntonaan ympäristövaliokunta esittää valtiovarainvaliokunnalle, että valtion vuoden 2007 talousarviossa

korjaus- ja energia-avustusmäärärahaa (35.30.55) nostetaan 20 miljoonalla eurolla,

ympäristötyöt-määrärahaa (35.10.77) nostetaan 5 miljoonalla eurolla ja

ympäristöministeriön toimintamenomäärärahaan (35.01.21 ja 35.99.22) osoitetaan ympäristötutkimukseen 2 miljoonaa euroa lisärahoitusta.

YmVL 31/2006 vp — HE 122/2006 vp

Helsingissä 13 päivänä lokakuuta 2006

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Pentti Tiusanen /vas	Jouko Laxell /kok
vpj.	Oras Tynkkynen /vihr	Mikaela Nylander /r
jäs.	Susanna Haapoja /kesk	Heikki A. Ollila /kok
	Rakel Hiltunen /sd	Eero Reijonen /kesk
	Sinikka Hurskainen /sd	Säde Tahvanainen /sd
	Tuomo Hänninen /kesk	Satu Taiveaho /sd
	Antti Kaikkonen /kesk	Unto Valpas /vas
	Inkeri Kerola /kesk	Ahti Vielma /kok.
	Kari Kärkkäinen /kd	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Marja Ekroos.